

Ю.В. Вербовицький, І.Ю. Завалій, В.В. Березовець, П.Я. Лютий

Газове та електрохімічне гідрування сплавів $R_{1-x}R'_xMgNi_{4-y}Co_y$ ($R, R' = Y, La, Ce$)

Фізико-механічний інститут ім. Г.В. Карпенка НАН України, Львів, Україна, yuryvv@bigmir.net

Нові сплави $R_{1-x}R'_xMgNi_{4-y}Co_y$ ($R, R' = Y, La, Ce; x = 0.5; y = 0, 1, 2$) синтезували методом порошкового спікання, для яких досліджено кристалічну структуру та воденьсорбційні властивості. Рентгенівським дифракційним методом порошку визначено кристалічну структуру фаз $R_{1-x}R'_xMgNi_{4-y}Co_y$ (структурний тип $MgCu_4Sn$). Синтезовані сплави поглинають водень при кімнатній температурі та тиску водню 0,1 - 10 бар. Для деяких досліджуваних сполук виявлено утворення гідридів з кубічною та орторомбічною структурами. Найбільший вміст водню виявлено для сполук, в яких половина нікелю замінена на кобальт: $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_2Co_2H_{5.18}$ та $La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_2Co_2H_{6.48}$. Електрохімічні дослідження показали, що електродні матеріали з ітрієм мають кращу електрохімічну ємність порівняно зі сплавами, які леговані церієм. Найвищу розрядну ємність 292 мАгод/г спостерігали для $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_3Co$, однак найкращу циклічну стабільність після 50-го циклу (92 %) виявили для $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_2Co_2$. Отримані електрохімічні параметри порівнювали з такими для споріднених сполук. Високошвидкісна розрядна здатність сплавів, що містили лише нікель, була вдвічі більшою при $I = 1$ А/г від такої для легованих кобальтом матеріалів.

Ключові слова: рідкісноземельні сполуки, сполуки магнію, кристалічна структура, гідрування сплавів, металогідридні електроди.

Подано до редакції 10.08.2020; прийнято до друку 15.09.2020.

Вступ

Воденьсорбуючі сплави на основі рідкісноземельних металів, магнію та нікелю викликають великий інтерес як найбільш перспективні матеріали для негативних електродів у нікель-металогідридних батареях. Електрохімічна розрядна ємність електродних матеріалів на основі сплавів La-Mg-Ni-Co може досягати 400 мАгод/г [1, 2], що на 30 % перевищує ємність комерційних електродів на основі $LaNi_5$. Однак низька циклічна стабільність (деградація під час циклічного процесу заряду-розряду) є основною проблемою, яка перешкоджає їх практичному застосуванню. Для підвищення циклічної стійкості таких сплавів застосовують різні методи: легування, механічний помел та різні способи приготування [3-5] тощо. В основному отримані матеріали представляють собою суміші фаз Лавеса AB_2 , Гаука AB_5 або/та їх надструктур складу $(AB_2)_n(AB_5)_m$. Серед яких фази

$RMgNi_4$ характеризуються прийнятними воденьсорбційними та електрохімічними властивостями, і їх можна легко приготувати спіканням чи індукційним плавленням [6-18]. Нещодавно нами систематично досліджено ряд сплавів типу $YMgNi_{4-x}Co_x$ [19], $LaMgNi_{4-x}Co_x$ [20], $NdMgNi_{4-x}Co_x$ [21], $La_{1-x}Nd_xMgNi_{4-y}Co_y$ [22] та $Pt_{1-x}La_xMgNi_{4-y}Co_y$ [23]. Газове гідрування таких сплавів показало, що максимальна воднева ємність лінійно збільшується від ~4 Н/ф.о. до ~6 Н/ф.о. при зростанні вмісту Co. Попри це також було показано, що заміщення $R \rightarrow R'$ та $Ni \rightarrow Co$ мають різний вплив на величину електрохімічної розрядної ємності та циклічну стійкість. У цій роботі було виготовлено ряд воденьсорбційних сплавів $R_{1-x}R'_xMgNi_{4-y}Co_y$ ($R, R' = Y, La, Ce; x = 0.5, y = 0, 1$ та 2) та досліджено ефект подвійного заміщення (рідкісноземельних та перехідних металів) на газове та електрохімічне гідрування.

I. Методика дослідження

Для синтезу сплавів $R_{1-x}R'_xMgNi_{4-y}Co_y$ ($R, R' = Y, La, Ce; x = 0.5, y = 0-3$) використано компактні метали La, Ce, Y, Ni, та Co чистотою не менше 99.9 ваг.% та порошок магнію дисперсністю 325 меш. Спочатку виготовляли сплави-лігатури $La_{0.5}R_{0.5}Ni_{4-y}Co_y$ ($y = 0-3$) електродуговою плавкою, далі їх подрібнювали до розміру не більше 0,04 мм і змішували з порошком магнію у відповідній пропорції. Магній вводили у надлишку 3 ваг.% через його випаровування під час синтезу. Отримані суміші пресували в таблетки діаметром 10 мм під тиском 10 тон/см² та запаювали у сталеві контейнери під аргоном. Синтез проводили при температурі 800 °С з повільним нагрівом та охолодженням протягом кількох днів до 500 °С. Гомогенізаційний відпал здійснювали при 500 °С протягом 10 днів. Рентгенофазовий аналіз проводили за даними, отриманими на дифрактометрі ДРОН-3М (Cu-K α -випромінювання). Експериментальні дифрактограми уточнювали методом Рітвельда за допомогою програми FullProf [24]. Хімічний аналіз сплавів підтверджували за допомогою скануючого електронного мікроскопа EVO 40XVP із системою мікроаналізу Inca Energy 350.

Газове гідрування здійснювали за кімнатної температури в автоклаві Сівертста після попередньої активації зразків нагрівом у вакуумі при 200 °С та охолодженні до кімнатної температури в атмосфері чистого водню (99.999 %). Кількість поглинутого водню вимірювали об'ємним методом.

Вихідні сплави подрібнювали та змішували із карбонільним нікелем у співвідношенні 1:3. Одержані суміші формували у вигляді таблеток діаметром 12 мм і товщиною 1 мм шляхом пресування між двома пластинками губчастого нікелю при навантаженні 10 тон/см². До виготовлених електродів попередньо прикріплювалася нікелева стрічка - провідник струму. Властивості

металогідридних електродів отримані у три-електродній системі. Платиновий допоміжний електрод разом із метало-гідридним електродом поміщали в U-подібну чарунку із 6М розчином КОН. Хлорсрібний Ag/AgCl електрод порівняння під'єднували до цієї чарунки через агар-агаровий місток. Циклічну стабільність електродів досліджували у гальваностатичному режимі за густиною струму заряду та розряду 50 мА/г при кімнатній температурі. Потенціали при цих процесах фіксували між -0.6 В та -1.2 В відносно Ag/AgCl електроду. Високошвидкісну розрядну здатність визначали при розряді електродів до потенціалу -0.6 В за густиною струмів не вище 1 А/г.

II. Результати та їх обговорення

Синтез зразків та кристалічна структура вихідних сплавів

Синтезовано ряд однофазних інтерметалічних фаз $R_{1-x}R'_xMgNi_{4-y}Co_y$ (IMC) зі структурою типу $SnMgCu_4$ (просторова група $F-43m$). У цій структурі атоми La і Ce або La і Y займають позицію атомів Mg (4a), атоми Ni або його статистична суміш з Co розподіляють позицію атомів Cu (16c), а атоми Mg розташовані в положеннях атомів Sn (4c). Об'єм елементарної ґратки для $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_{4-y}Co_y$ та $La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_{4-y}Co_y$ збільшується майже лінійно зі зростанням вмісту атомів Co (Таблиця 1). Сплави із $y = 3$ та 4 не вивчали у цій статті, однак не виключаємо, що останні можуть утворювати однофазні зразки та належати до відповідних твердих розчинів заміщення. Параметри ґратки для $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_4$ ($a = 7,0875 \text{ \AA}$) і $La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_4$ ($a = 7,1023 \text{ \AA}$), як і очікувалося, близькі до половини суми ($a = 7,090 \text{ \AA}$ і $a = 7,095 \text{ \AA}$) відповідних параметрів для $LaMgNi_4$, $YMgNi_4$ або $CeMgNi_4$ [25]. Профільні і структурні параметри уточнено методом Рітвельда – порівнянням розрахованого профілю дифрактограми з експериментальним. Експериментальні, розраховані

Таблиця 1

Параметри ґратки вихідних фаз та їх гідридів

No	Склад	a, b, c (Å)	V (Å ³)	$\Delta V/V$ (%)	$\Delta V/n_H$ (Å ³ /n)
1.	$La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_4$	7.0875(3)	356.03(2)	-	-
2.	$La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_3Co$	7.1010(3)	358.06(3)	-	-
3.	$La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_2Co_2$	7.1090(8)	359.28(7)	-	-
4.	$La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_4$	7.1023(3)	358.27(2)	-	-
5.	$La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_3Co$	7.1112(3)	359.61(2)	-	-
6.	$La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_2Co_2$	7.1172(7)	360.51(6)	-	-
7.	$La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_4H_{4.31}$	5.0783(5) 5.4611(7) 7.3789(8)	204.64(4)	15.0	3.09
8.	$La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_3CoH_{4.85}$	7.4553(12)	414.37(18)	15.7	2.90
9.	$La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_2Co_2H_{5.18}$	7.480(3)	418.6(2)	16.5	2.86
10.	$La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_4H_x$	5.124(4) 5.496(4) 7.492(5)	211.0(3)	17.8	-
11.	$La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_3CoH_{6.40}$	7.547(3)	429.8(3)	19.5	2.74
12.	$La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_2Co_2H_{6.48}$	7.563(2)	432.5(2)	20.0	2.78

та різниці дифрактограми однофазних зразків вибраних складів показані на рис. 1.

Газове гідрування сплавів

Сплави $R_{1-x}R'_xMgNi_{4-y}Co_y$, за винятком $La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_4$, легко поглинають водень при умовах експерименту (кімнатна температура та максимальний тиск 10 бар H_2). $La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_4$ дуже повільно поглинає водень і не утворює насичений гідрид навіть через 1000 год гідрування. Криві першого гідрування представлені на рис. 2. Всі досліджені сплави мають інкубаційний період, але

найкоротший він для сплавів $La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_{4-y}Co_y$. Зі збільшенням вмісту Co для всіх сплавів спостерігається поліпшення кінетики гідрування. Після активації сплави починають поглинати водень і швидко досягають насичення. Сполуки, що містять Co, поглинають більше водню, ніж сполуки, що не містять його. Останній факт може бути зумовлений збільшенням параметрів ґратки, що є передумовою для заповнення атомами водню пустот, які складаються з різних типів атомів.

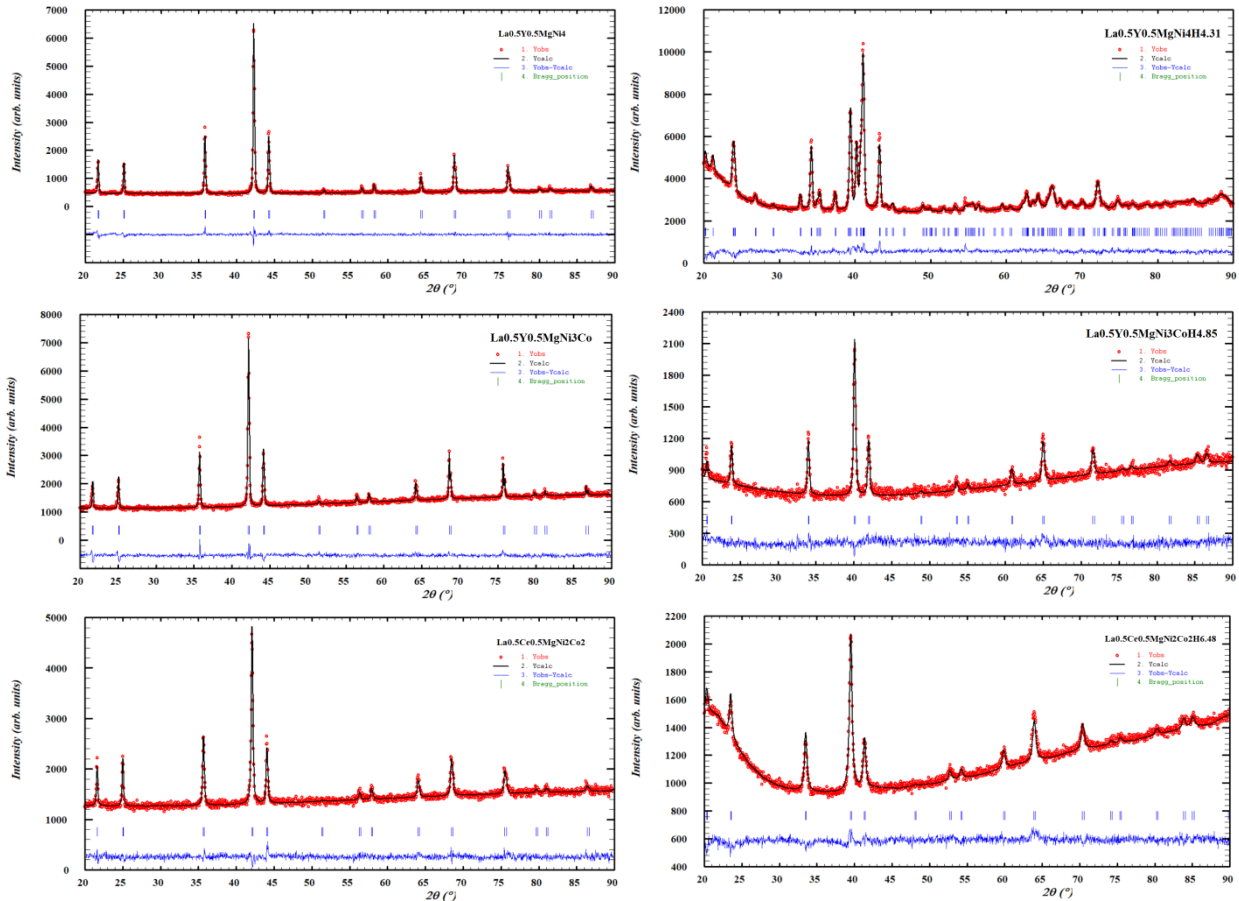

Рис. 1. Дифрактограми сплавів $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_4$, $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_3Co$, $La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_2Co_2$ та їх гідридів, $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_4H_{4.31}$, $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_3CoH_{4.85}$, $La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_2Co_2H_{6.48}$.

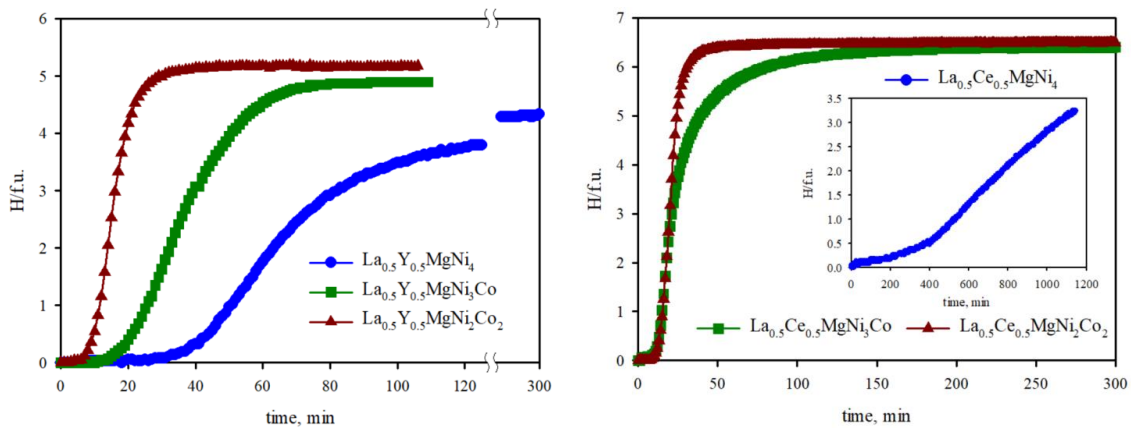

Рис. 2. Криві першого гідрування сплавів $R_{1-x}R'_xMgNi_{4-y}Co_y$.

Кристалічна структура гідридів

Всі синтезовані гідриди із контейнерів потрапляли на повітря, щоб їх пасивувати, та досліджували рентгеноструктурним методом. Уточнення дифрактограм здійснювали за методом Рітвельда, частина яких зображена на рис. 1. Для інтерметалідів $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_4$ та $La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_4$ під час гідрування мала місце структурна трансформація: кубічна вихідна фаза $\rightarrow$ орторомбічний гідрид. Гідрид $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_4H_{4.31}$ був отриманий у вигляді однофазного зразка із орторомбічною структурою, а реакція гідрування сплаву $La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_4$ не була завершена і дві окремі фази було ідентифіковано. Припускаємо, що вони є гідридами, але із невстановленим вмістом водню. Перша фаза, гідрид втілення $La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_4H_x$ ($x < 0.5$) - це так звана альфа-фаза, твердий розчин водню у вихідному інтерметаліді, друга $La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_4H_x$ ($x > 3.5$) - гідрид із орторомбічною структурою (див. табл. 1). Трансформації структури від кубічної до орторомбічної не спостерігали для сплавів із кобальтом. Вони усі зберігали кубічну симетрію, а утворення гідридів супроводжувалося ізотропним розширенням вихідної ґратки в межах 15 - 20 %. Таке збільшення об'єму добре корелює із кількістю поглинутого водню. Уточнені кристалографічні параметри орторомбічних та кубічних гідридів представлені в таблиці 1.

Електрохімічні властивості

На рис. 3 показано залежність між електрохімічною розрядною ємністю та числом

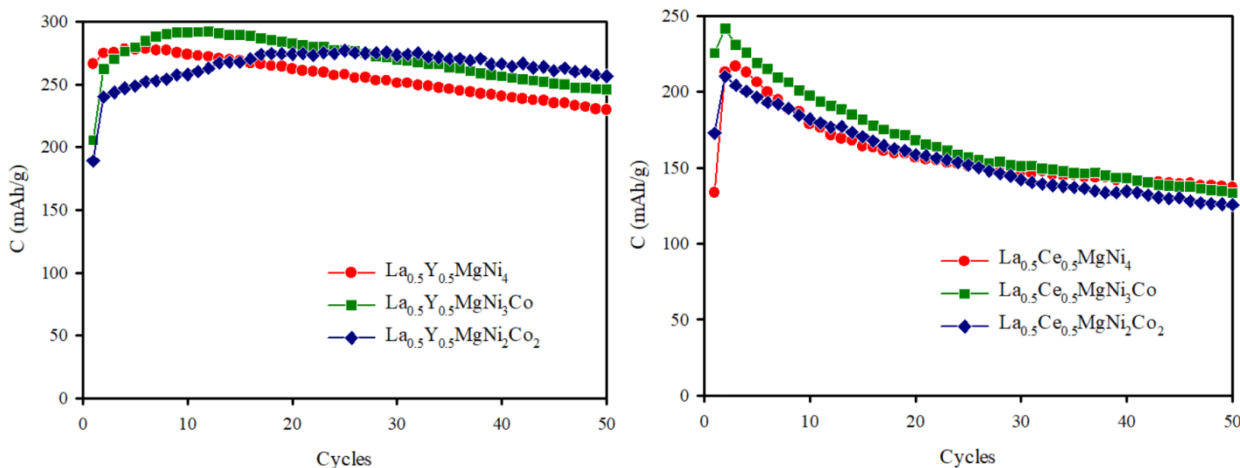
циклів, поміряних для сплавів $R_{1-x}R'_xMgNi_{4-y}Co_y$, при густині струму заряду/розряду 50 мА/г. Як видно, всі електроди демонструють швидку активацію, досягаючи максимальної ємності після кількох циклів заряду-розряду за винятком $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_2Co_2$. Найвищу розрядну ємність 282 мА·год/г спостерігали для сплавів $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_{4-y}Co_y$. Розрядна ємність сплавів $La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_{4-y}Co_y$ не перевищувала 250 мА·год/г. Останні також характеризуються низькою ємністю після 50-го циклу. Циклічна стабільність S_{50} для електродів $La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_{4-y}Co_y$ завжди менше 65%, однак вона більша 80% для електродів $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_{4-y}Co_y$. Це можна пояснити низькою корозійною стійкістю сплавів, що містять Се, порівняно з такими, що містять ітрій. Загалом деградація електрода пояснюється трьома чинниками: по-перше, відбувається окислення електродного матеріалу та утворення поверхневих шарів $Mg(OH)_2$ та $La(OH)_3$, які знижують електрокаталітичну активність поверхні та запобігають дифузії водню в електрод; по-друге, можливим є утворення стійких гідридних фаз, які зменшують розрядну ємність досліджуваного електрода; по-третє, розкришування електродів за рахунок розширення та скорочення об'єму ґратки фаз при електрохімічному гідруванні/дегідрування. Мікротріщини, що з'явилися під час цього процесу тільки прискорюють таку деградацію.

Розрядні криві для сплавів $R_{1-x}R'_xMgNi_{4-y}Co_y$ у 5 та 50 циклах показані на рис. 4. Видно, що кожна крива, наприклад у п'ятому циклі, має широке плато, що відповідає окисленню десорбованого водню з

Таблиця 2

Основні електрохімічні характеристики електродів на основі $R_{1-x}R'_xMgNi_{4-y}Co_y$

No	Матеріал електроду	C_{max} , mA·h/g	C_{50} , mA·h/g	S_{50} , %	$C_{HRD/100}$, mA·h/g	HRD_{1000} , %
1.	$La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_4$	278	230	82	290	42
2.	$La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_3Co$	292	246	84	313	21
3.	$La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_2Co_2$	277	256	93	278	18
4.	$La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_4$	217	137	63	219	47
5.	$La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_3Co$	241	133	55	265	21
6.	$La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_2Co_2$	210	126	60	186	11

Рис. 3. Циклічна стабільність електродів за густини струму розряду 50 мА/г.

гідриду. Його потенціал зміщується в бік більш позитивного значення для сплавів, в яких частина атомів нікелю замінюється на атоми кобальту. Середнє значення потенціалу становить від $-1,0037$ до $-1,0305$ В для сплавів без кобальту, та змінюється від $-0,9713$ до $-0,9998$ В у сплавах, де він присутній.

Важливим параметром електродного матеріалу є його електрохімічна кінетика, яка тут оцінюється як здатність розряджатися за підвищених густин струму. Високошвидкісна розрядна здатність обчислюється за формулою: $HRD = 100 \% \cdot C_{dis}/C_{100}$, де C_{dis} і C_{100} – розрядна ємність електрода, отримана за струмів розряду I_{dis} (≤ 1000 мА/г) і 100 мА/г відповідно. На рис. 5 представлені криві зміни високошвидкісної розрядної здатності електродних матеріалів від густини струму розряду, з яких встановлено, що HRD сплавів $R_{1-x}R'_xMgNi_{4-y}Co_y$ зменшується з $42/47\%$ до $18/11\%$, коли значення y зростає від 0 до 2. Це вказує на те, що значне легування кобальтом погіршує електрохімічну кінетику і зповільнює процес дегідрування електродного матеріалу.

Враховуючи наявність даних для подібних сплавів [19-23] можемо порівняти отримані в цій

роботі результати з характеристиками останніх. Діаграми порівняння сплавів, що не містять Co, показані на рис. 6. Видно, що сплави на основі La демонструють найбільшу розрядну ємність. Максимальна розрядна ємність $LaMgNi_4$ в 2 і 12 рази більше, ніж $YMgNi_4$ і $CeMgNi_4$ відповідно. Однак електрод $LaMgNi_4$ має низьку циклічну тривкість порівняно з $YMgNi_4$ та $CeMgNi_4$. Заміщені сплави $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_4$ та $La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_4$ чітко характеризуються кращими електрохімічними показниками. Звернемо увагу на сплави, що леговані кобальтом. На рис. 7 представлені узагальнені електрохімічні властивості для електродів $R_{1-x}R'_xMgNi_3Co$. Електроди $YMgNi_3Co$ і $CeMgNi_3Co$ мають низькі значення розрядної ємності. Максимальна розрядна ємність інших електродів не перевищує 300 мА×год/г; показово найвищий показник має електродний матеріал $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_3Co$. Можна відзначити, що під час циклічних процесів сплави на основі Y- і Pr втрачають менше ємності, тоді як на основі La- та Nd демонструють більший її спад. Цікаво, що електроди $CeMgNi_4$ і $CeMgNi_3Co$ з надзвичайно малою початковою ємністю показують найкращу циклічну стабільність.

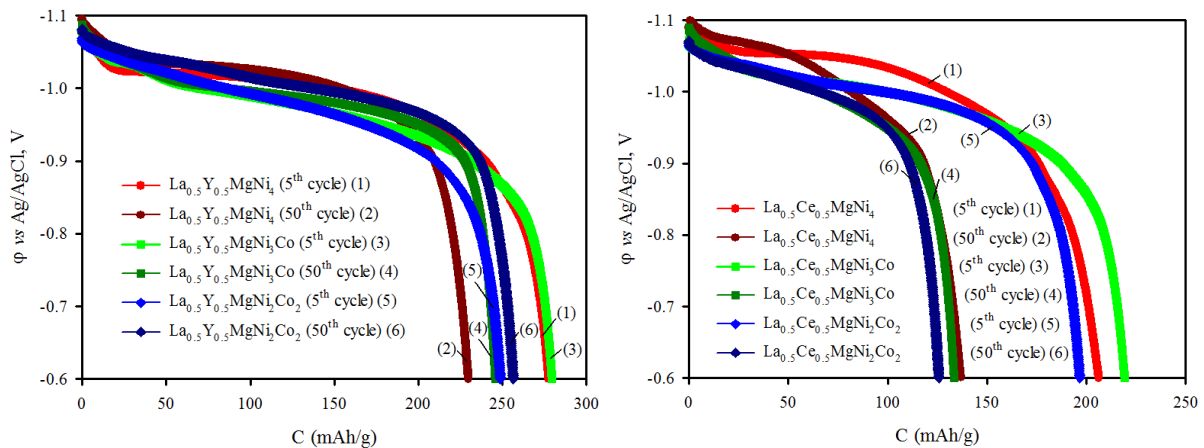

Рис. 4. Зміна потенціалу електродів при розряді у 5 та 50 циклах.

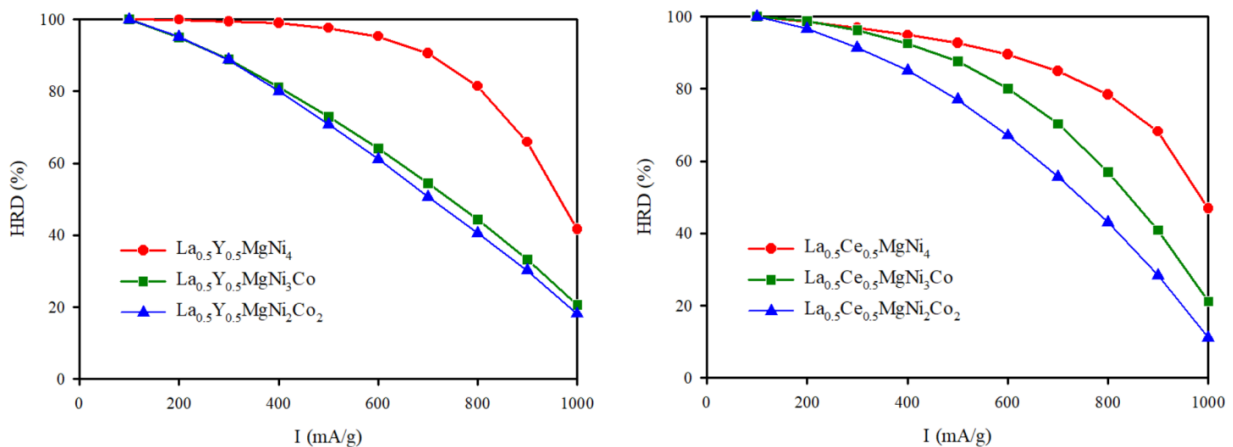

Рис. 5. Високошвидкісна розрядна здатність електродних матеріалів.

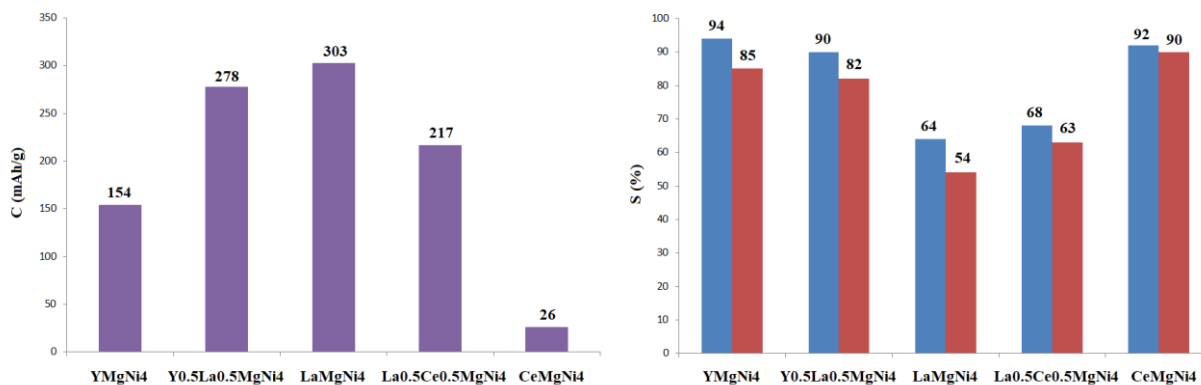

Рис. 6. Максимальна розрядна ємність (а) та циклічна стабільність у 30-му (перша колонка) та 50-му (друга колонка) циклах (б) для електродних матеріалів $R_{1-x}R'_xMgNi_4$.

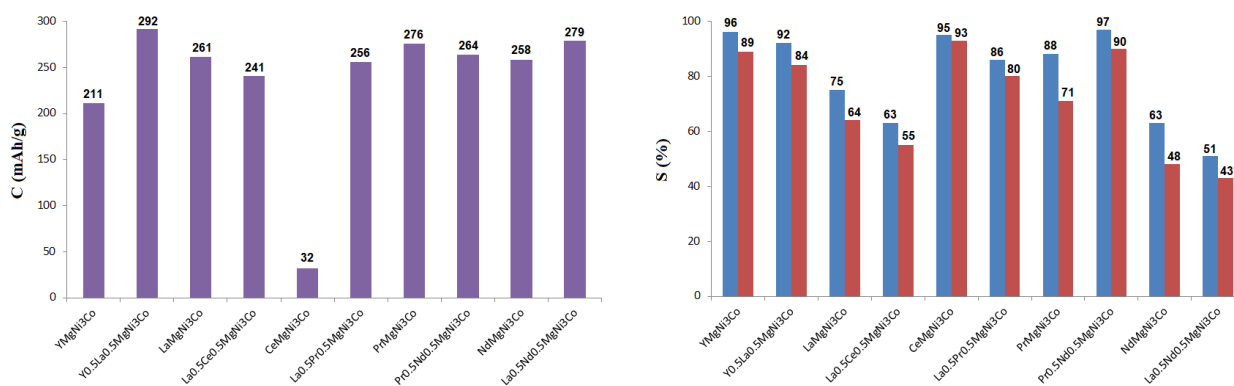

Рис. 7. Максимальна розрядна ємність (а) та циклічна стабільність у 30-му (перша колонка) та 50-му (друга колонка) циклах (б) для електродних матеріалів $R_{1-x}R'_xMgNi_3Co$.

Висновки

Показано вплив заміщення Co на структурні властивості сплавів $R_{1-x}R'_xMgNi_{4-y}Co_y$ ($R, R' = Y, La, Ce; x = 0.5; y = 0, 1, 2$) та їх гідридів. Гідрування сплавів із газової фази привело до утворення ряду гідридів: $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_4H_{4.31}$, $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_3CoH_{4.85}$, $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_2Co_2H_{5.18}$, $La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_3CoH_{6.40}$ та $La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_2Co_2H_{6.48}$. Трансформація з кубічної в орторомбічну структуру відбувається при гідруванні сплавів $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_4$ та $La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_4$, тоді як гідриди сплавів леговані Co зберігають вихідну кубічну структуру. Електрохімічними дослідженнями встановлено, що заміщення атомів нікелю на кобальт

в $R_{1-x}R'_xMgNi_{4-y}Co_y$ незначно збільшує (при $y = 1$), а потім зменшує (при $y = 2$) максимальну розрядну ємність. Найбільшу ємність виявлено для електродів $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_{4-y}Co_y$; вона коливалася в межах від 277 до 292 мАхгод/г. Ці електроди демонстрували набагато кращу циклічну стабільність ніж $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_{4-y}Co_y$. Сплави, що не містять кобальт, характеризувалися більш високими значеннями високошвидкісної розрядної здатності ($HRD_{1000} = 42 - 47\%$).

Вербовицький Ю.В. – к.х.н., с.н.с.;
Завалій І.Ю. – професор, д.х.н.;
Березовець В.В. – к.х.н., н.с.;
Лютий П.Я. – к.х.н., н.с.

- [1] T. Kohno, H. Yoshida, F. Kawashima, T. Inaba, I. Sakai, M. Yamamoto, M. Kanda, J. Alloys Compd. 311, 5 (2000) ([https://doi.org/10.1016/S0925-8388\(00\)01119-1](https://doi.org/10.1016/S0925-8388(00)01119-1)).
- [2] B. Liao, Y.Q. Lei, L.X. Chen, G.L. Lu, H.G. Pan, Q.D. Wang, Electrochimica Acta 50, 1057 (2004) (<https://doi.org/10.1016/j.electacta.2004.08.004>).
- [3] Y. Liu, Y. Cao, L. Huang, M. Gao, H. Pan, J. Alloys Compd. 509(3), 675 (2011) (<https://doi.org/10.1016/j.jallcom.2010.08.157>).
- [4] Yu.V. Verbovitsky, I.Yu. Zavaliy, Materials science 51(4), 443 (2016) (<https://doi.org/10.1007/s11003-016-9861-0>).
- [5] Yu.V. Verbovitsky, I.Yu. Zavaliy, Materials science 52(6), 747 (2017) (<https://doi.org/10.1007/s11003-017-0018-6>).

- [6] L. Guéneé, V. Favre-Nicolin, K. Yvon, J. Alloys Compd. 348, 129 (2003) ([https://doi.org/10.1016/S0925-8388\(02\)00797-1](https://doi.org/10.1016/S0925-8388(02)00797-1)).
- [7] Z.M. Wang, H.Y. Zhou, Z.F. Gu, G. Cheng, A.B. Yu, J. Alloys Compd. 377, L7 (2004) (<https://doi.org/10.1016/j.jallcom.2004.01.048>).
- [8] Z.M. Wang, H.Y. Zhou, G. Cheng, Z.F. Gu, A.B. Yu, J. Alloys Compd. 384, 279 (2004) (<https://doi.org/10.1016/j.jallcom.2004.04.087>).
- [9] S. Zhang, H. Zhou, Z. Wang, R.P. Zou, H. Xu, J. Alloys Compd. 398, 269 (2005) (<https://doi.org/10.1016/j.jallcom.2005.02.015>).
- [10] Z.M. Wang, H. Zhou, R.P. Zou, Q. Yao, J. Alloys Compd. 429, 260 (2007) (<https://doi.org/10.1016/j.jallcom.2006.03.094>).
- [11] J. Chotard, D. Sheptyakov, K. Yvon, Z. Kristallogr. 223, 690 (2008) (<https://doi.org/10.1524/zkri.2008.1124>).
- [12] N. Terashita, K. Sakaki, S. Tsunokake, Y. Nakamura, E. Akiba, Mat. Trans. 53, 513 (2012) (<https://doi.org/10.2320/matertrans.M2011334>).
- [13] K. Sakaki, N. Terashita, S. Tsunokake, Y. Nakamura, E. Akiba, J. Phys. Chem. C. 116, 19156 (2012) (<https://doi.org/10.1021/jp3052856>).
- [14] K. Sakaki, N. Terashita, S. Tsunokake, Y. Nakamura, E. Akiba, J. Phys. Chem. C. 116, 1401 (2012) (<https://doi.org/10.1021/jp206446c>).
- [15] J. Tan, X. Zeng, J. Zou, X. Wu, W. Ding, Trans. Nonferrous Met. Soc. China. 23, 2307 (2013) ([https://doi.org/10.1016/S1003-6326\(13\)62733-8](https://doi.org/10.1016/S1003-6326(13)62733-8)).
- [16] T. Yang, T. Zhai, Z. Yuan, W. Bu, S. Xu, Y. Zhang, J. Alloys Compd. 617, 29 (2014) (<https://doi.org/10.1016/j.jallcom.2014.07.206>).
- [17] T. Zhai, T. Yang, Z. Yuan, Y. Zhang, Int. J. Hydrogen Energy 39, 14282 (2014) (<https://doi.org/10.1016/j.ijhydene.2014.03.039>).
- [18] Q. Zhang, Z. Chen, Y. Li, F. Fang, D. Sun, L. Ouyang, M. Zhu, J. Phys. Chem. C. 119, 4719 (2015) (<https://doi.org/10.1021/acs.jpcc.5b00279>).
- [19] V.V. Shtender, R.V. Denys, V. Paul-Boncour, A.B. Riabov, I.Yu. Zavaliiy, J. Alloys Compd. 603, 7 (2014) (<https://doi.org/10.1016/j.jallcom.2014.03.030>).
- [20] Yu.V. Verbovitskyy, V.V. Shtender, P.Ya. Lyutyy, I.Yu. Zavaliiy, Powder Met. Met. Ceramics 55(10-11), 559 (2017) (<https://doi.org/10.1007/s11106-017-9839-y>).
- [21] V.V. Shtender, R.V. Denys, V. Paul-Boncour, Yu.V. Verbovitskyy, I.Yu. Zavaliiy, J. Alloys Compd. 639, 526 (2015) (<https://doi.org/10.1016/j.jallcom.2015.03.187>).
- [22] Yu.V. Verbovitskyy, V.V. Shtender, A. Hackemer, H. Drulis, I.Yu. Zavaliiy, P.Ya. Lyutyy, J. Alloys Compd. 741, 307 (2018) 307–314 (<https://doi.org/10.1016/j.jallcom.2018.01.067>).
- [23] V.O. Oprysk, Yu.V. Verbovitskyy, V.V. Shtender, P.Ya. Lyutyy, I.Yu. Zavaliiy, Solid State Sci. 84, 112 (2018) (<https://doi.org/10.1016/j.solidstatesciences.2018.08.009>).
- [24] J. Rodriguez-Carvajal, T. Roisnel (International Union for Crystallography, 1998).
- [25] P. Villars, K. Cenzul (ASM International, Materials Park, OH, 2014).

Yu.V. Verbovitskyy, I.Yu. Zavaliiy, V.V. Berezovets, P.Ya. Lyutyy

Solid Gas and Electrochemical Hydrogenation Properties of the $R_{1-x}R'_xMgNi_{4-y}Co_y$ ($R, R' = Y, La, Ce$) Alloys

Karpenko Physico-Mechanical Institute, NAS of Ukraine, Lviv, Ukraine, yuryvv@bigmir.net

New $R_{1-x}R'_xMgNi_{4-y}Co_y$ ($R, R' = Y, La, Ce; x = 0.5; y = 0, 1, 2$) alloys have been synthesized by powder sintering method, and their crystal structure and hydrogen storage properties have been studied. X-ray diffraction analysis showed that $R_{1-x}R'_xMgNi_{4-y}Co$ alloys belong to the $MgCu_4Sn$ -type structure. The synthesized alloys absorb hydrogen at room temperature and hydrogen pressure 0.1 - 10 bar. For some of the studied compounds, the formation of hydrides with cubic and orthorhombic structures was found. Highest hydrogen content is found for the Co-rich compounds: $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_2Co_2H_{5.18}$ and $La_{0.5}Ce_{0.5}MgNi_2Co_2H_{6.48}$. Electrochemical studies showed that Y-based electrode materials exhibit better electrochemical performance comparing with Ce-doped ones. Highest discharge capacity of 292 mA·h/g was observed for $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_3Co$, but the best cyclic stability after 50th cycle of 92 % was seen for $La_{0.5}Y_{0.5}MgNi_2Co_2$. Additionally, obtained results of the electrochemical properties were compared with related compounds. High rate dischargeability of Co-free alloys at $I = 1$ A/g were twice higher than ones containing cobalt.

Keywords: rare earth compounds, magnesium compounds, crystal structure, hydrogen storage, metal hydride electrodes.